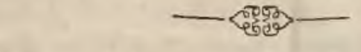
№ 205. Czwartek 6. Września 1855. Rok Gazecie 45.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

MONARCHYA AUSTRYACKA.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 4. września. Jego Excelencya pan Namiestnik mianował w porozumieniu z c. k. prezydyum Krakowskiego rządu krajowego aktuaryuszami przy politycznych urzędach w krakowskim okręgu administracyjnym następujących kancelistów obwodowych: dla politycznego okręgowego urzędu w Nowym Sączu: obwodowego kancelistę Jana Zagórskiego, dla okręgowego urzędu w Rzeszowie: obwodowego kancelistę Franciszka Fischer, a dla okręgowego urzędu w Tarnowie: obwodowego kancelistę Jana Möte i Teofila Sawickiego.

Jego Excelencya pan Namiestnik mianował w porozumieniu z c. k. prezydyum krakowskiego rządu krajowego kancelistami przy politycznych urzędach krakowskiego okręgu administracyjnego dla politycznego okręgowego urzędu w Tarnowie: będących do dyspozycyi obwodowych kancelistów Jakóba Hebenstreit, Władysława Orleckiego i Wilhelma Koppens, dla okręgu w Rzeszowie: będących do dyspozycyi obwodowych kancelistów: Stanisława Jaklińskiego i Karola Hintzinger, a dla okręgu w Nowym Sączu: będących do dyspozycyi obwodowych kancelistów: Sebalda Freund i praktykanta kancelaryi Jana Dudrowicza.

Sprawy krajowe.

Lwów, 4. września. Redakcya otrzymała polecenie zbierania subskrypcyi na zakład roboczy i zaopatrzenia z następującą odezwą:

Odezwa.

Gmina miasta Lwowa sądząc, że błogą obecność *Jego c. k. Apostolskiej Mości, najmiłościwszego Cesarza i Pana we Lwowie*, w duchu najłaskawszego Monarchy uczcić powinna, postanowiła wznieść trwały pomnik tego radośnego, oraz wiekopomnego zdarzenia przez założenie **zakładu roboczego i zaopatrzenia**, *którego celem jest uchylić zupełnie żebractwo publiczne, zapobiedz próżniactwu przez nastręczanie pracy, i wykształcać opuszczone sieroty na pożytecznych członków społeczeństwa.*

Jego c. k. Apostolska Mość raczył przy odebraniu najpokorniejszego adresu powitania i hołdu ze strony miasta pochwalić tę fundacyę, oraz najłaskawiej zezwolić, aby wchodzący w życie zakład roboczy i zaopatrzenia najwyższe Jego imię nosił.

Przez te dowody Monarszej łaski otrzymał zakład swoje poświęcenie.

Wysokie stany galicyjskie i szanowne obywatelstwo lwowskie ubiegały się w udowodnieniu swego uczestnictwa w zaprowadzaniu publicznych zakładów, jako też swej lojalności i szczerego przywiązania do najwyższej osoby uwielbionego Monarchy. W mniejszych kołach rozpoczęta subskrypcya na pokrycie kosztów budowli tego instytutu nadspodziewany odniosła skutek.

Te pojedyncze ofiary dobroczynności i szczupłe środki kasy miejskiej nie wystarczają jednak, aby odpowiednią dla zakładu budowlę w krótkim czasie wykończyć można.

W celu zebrania funduszu budowli dla założyć się mającego zakładu roboczego i zaopatrzenia rozpisuje niniejszem Magistrat i Wydział miejski powszechną subskrypcyę, i wzywa szlachetnych mieszkańców Lwowa, jako też dobroczyńców w całym kraju do składania darów dobroczynnych.

Subskrypcye i dary dobroczynne przyjmują się w wysokiem Prezydyum c. k. Namiestnictwa, w kancelaryi Stanów krajowych, w biurach prezydyalnych c. k. dyrekcyi policyi i magistratu, we wszystkich urzędach parafialnych stolicy, tudzież w redakcyi gazety lwowskiej i w handlach pp. Franciszka Adamskiego, Jana Kleina, Wincentego Kirschnera i K. F. Mildego.

Wzywa się oraz niniejszem wszystkich właścicieli domów i dobroczyńców, aby subskrypcyę w swoim zakresie czynnie popierać chcieli. Subskrybować także można na dalsze kwartalne lub półroczne składki.

Założenie zakładu roboczego i zaopatrzenia jest jedynym środkiem do zupełnego uchylenia gorszącego żebractwa ulicznego. Oprócz tego zakład ten przy stosownym zarządzie zbawiennie wpłynąć musi na dobro uboższej ludności miasta i kraju, a mianowicie dostarczaniem sił r[illegible]vni się do podniesienia rzemiosł i przemysłu.

Magistrat i wydział miejski zupełną pokładają nadzieję, że szlachetni i lojalni mieszkańcy Lwowa i obywatele wiejscy chętnie i usilnie się przyczynią, ażeby zamierzonemu celowi odpowiedni, i **Najwyższego Imienia Jego c. k. Apostolskiej Mości** godny pomnik ludzkości zbudować, a tem samem wiernej uległości dla osoby najmiłościwszego Monarchy nowe położyć dowody.

Magistrat i Wydział król. stołecznego miasta.

Karol Hoepflingen-Bergendorf,

c k. radzca gub., oraz przełożony Magistratu i Wydziału miejskiego.

(Nowiny dworu. — Berlin zbiera wzory umundurowania z armii austryackiej. — Ogłoszenie patentu względem gry zakazanej w dalszych krajach koronnych. — Urządzenie gabinetów z płodami krajowemi po izbach handlowych. — Przeniesienie akademii artyleryi z Ołomuńca do Neusztadu. — Przedłużenie linii telegraficznych.)

Wiedeń, 1. września. Według programu podróży Ich MM. Najjaśniejszego Cesarstwa do Ischl wyruszy Jego c. k. Apost. Mość 3go b. m. z letniej Swej rezydencyi w Laxenburgu, i w podróży do Ischl zwiedzi jedną część Styryi. Jej Mość Cesarzowa i mała Arcyksiężniczka Zofia, licząca z dniem 5. września spełna 6 miesięcy, udadzą się 5. września paropływem na Linc do Ischl. N. Dwór spodziewany z powrotem z Ischl do Wiédnia z początkiem października.

— Jego cesarzew. Mość najdostojniejszy Arcyksiążę *Karol Ludwik* spodziewany w Inspruku dnia 15. września.

— Na żądanie Jego królewicz. Mości księcia Pruskiego wysłano z Wiédnia do Berlina wzory zupełnego umundurowania i rynsztunku wszelkiej broni w armii austryackiej. Przedewszystkiem starają się o sprowadzenie doskonałego sukna austryackiego na mundury i o przydatne tornistry dla armii pruskiej.

- Patent najwyższy z 12. października 1840 względem gry zakazanej rozciągnięto teraz także do Węgier, Kroacyi, Slawonii, tudzież do serbskiej Wojewodowiny, do Banatu Temeskiego i wielkiego Księztwa Krakowskiego.

— Według przedłożonych propozycyi urządzone być mają u niektórych izb handlowych w Monarchyi austryackiej osobne gabinety płodów i wyrobów każdemu okręgowi właściwych.

— Do Wiener-Neusztadt przeniesiona ma być roku 1859 akademia artyleryi z Ołomuńca, a roku 1862 akademia inżynierów ze Znajm. W czasie oznaczonym będą i zabudowania ku temu służące zupełnie już urządzone.

— Komunikacya telegrafami powiększyła się teraz otwarciem nowych linii następujących: — W *Niemczech*, z Stralzundu do Putbus. gdzie opłata idzie według taryfy prusko-austryackiej normy; — w *Szwajcaryi:* otwarto stacye telegraficzne w Mühlen, Romanshorn i Weinfelden; a opłata idzie według taryfy z lat 1853 i 1854. — W *Sardynii* otwarta została stacya w Macomer; — nakoniec w *Hiszpanii* stanęły dwie stacye, jedna w Bilbao, druga w Eskuriale. Ale hiszpański telegraf przyjmuje depesze tylko w językach hiszpańskim i francuskim; w innych językach zaś stają na granicy w Irunie, i ztąd odchodzą pocztą listową na miejsce.

Ameryka.

(Wzrost komunikacyi na Panamę i wzniesienie się miasta Aspinwall.)

Atlantyckie miejsce portowe *Aspinwall* należące do republiki *Panama*, a od ludności hiszpańskiej *Colon* przezwane, zyskało wielce pod względem komercyalnym od czasu ukończenia panamskiej kolei żelaznej, a pomyślne te stosunki coraz bardziej jeszcze się wzmagają. Miasto Aspinwall, którego port stanowi wschodnią kończynę kolei żelaznej, leży pod 9° 20′ półn. szer. i 79° 30′ zach. długości na zamulonej i lesistej wyspie koralowej Manzanilla w prześlicznej zatoce Navy. Największe paropływy mogą tuż do brzegu przybijać i towary przekładać wprost na kolej żelazną. Również i podróżny nie potrzebuje tułać się po lądzie, gdyż wagonem może stanąć w przeciągu 4ch godzin w Panamie, mieście o 11 mil niemieckich od morza odległego. Odtąd nierównie już krótsza droga dla transportu towarów, a mianowicie o 6 do ośmiu tysięcy mil morskich, zaczem też i koszta przewozu znacznie się zmniejszą. Jakoż już teraz wzmo-

gla sie komunikacya w tym porcie niezmiernie. Roku 1854 zawinęło tam w ogóle 340 okrętów, między tem 95 parople wów; 67 okrętów miało banderę Nowej-Grenady, z któremto państwem stała republika panamska od czasu swego istnienia w przymierzu; 138 okretów zawinęło pod bandera północno-amerykańska, 119 pod angielska. 18 pod belenderska, .5 pod hiszpańska, 1 okręt pod francuszą i 1 pod angielska. Okrętów niemieckich nie było. W liczbie 119 statków angielskich tam przybyłych znajdowało się 43 paropływów, a między 138miu okrętami północno-amerykańskiemi 52 statków parowych.

Hiszpania.

(Cudzoziemcy wolni od dawania pożyczki. — Ujecie ajenta Karlistów. — P. Pacheco ma otrzymać funkcye inną. — Łaski Królowej. — Dekret Królowy, odpowiedni stosunkom z dworem papieskim. — Renitencya robotników w Vigo uśmierzona.)

Madryt, 22. sierpnia. Za pośrednictwem panów Turgot i Ottway uwolnił rząd osiadłych w Hiszpanii cudzoziemców od udziału w pożyczce 230 milionów realów, która z końcem bieżącego miesiąca zamieniono dla pewnych klas obowiązanych do płacenia podatków w pożyczkę przymusową. Jeden z dzienników zapewnia, że połowę pożyczki subskrybowano już dobrowolnie.

— Z Barcelony donoszą z d. 20., że gwardya narodowa aresztowała ajenta karlistowskiego, nazwiskiem Sagrera w chwili, gdy z 11 rekrutami chciał odjeżdżać koleją żelazną z Granolers. Znaczna liczba tych ajentów ukrywa się w kilku miejscach Katalonii.

— Słychać, że p. Pacheco za powrotem z Rzymu ma być mianowany prezydentem najwyższego trybunału sądowego w Madrycie.

— Oprócz 20.000 realów przyzwolonych na rzecz ubogich prowincyi Madryckiej, kazała Jej Mość Królowa wysłać 3000 realów do Waldemory, 5000 do Bazy, 10.000 do Murcyi, 4000 do Agredy, 3000 do Castrowidallo i 6000 realów do Hueski.

— *Gaceta de Madrid* ogłasza dekret następujący:

„Na przedstawienie Mojego ministra państwa postanawiam:

Art. 1) Don Eleuterio Juantorena, mianujący się posłem kuryi rzymskiej, powinien odtąd zaprzestać swych funkcyi, jakich dopełniał na mocy i delegacyi kardynała Brunelli i monsig. Franchi, zwłaszcza że delegacya ta sprzeciwia się klauzuli względem cofnięcia „Breve", co je pierw wspomniony w charakterze delegata apostolskiego przedłożył dawniej Dworowi hiszpańskiemu.

Art. 2) Na teraz, i aż do przedstawienia się innego posłanika opatrzonego takzwanem „Breve" J. św. Papieża, którem-by nuncyaturę hiszpańską upoważniono do delegowania jurysdykcyi w sporach u trybunału roty — ma być trybunał ten zamknięty.

Art. 3) Osoby należące do wspomnionego trybunału i mające posadę plebana przy którym-kolwiek kościele metropolitalnym lub katedralnym, udać się tam mają dla zajęcia siedziby swej kanonicznej i t. d. — Dan w San Lorenzo, 21. sierpnia 1855."

— W Vigo chciało kilku majtków zastanowić robotę w porcie, grożąc swym towarzyszom, którzy nią byli zajęci śmiercią, jeźli pracy nie zaniechają. Komendant marynarki kazał uwięzić ośmiu hersztów i przywrócił niebawem porządek.

Anglia.

(Poczta londyńska: Nowiny dworu. — Wydanie obligacyi pożyczki tureckiej. — Przymówki „Times" do floty sprzymierzonej. — Reformy w admiralicyi. — Głos lorda Stanley za przeniesieniem parlamentu na inną porę roku.)

Londyn, 31. sierpnia. Królowa i rodzina królewska wyjadą z Londynu w przyszły czwartek dnia 6. września do Balmoral. Jej Mość Królowa zatrzyma się w Yorku na śniadanie.

— Bank angielski ogłasza, że obligacye na nową pożyczkę turecką wydane będą w przyszły poniedziałek. Likwidacya odbędzie się we środę.

— Dziennik *Times* ogłasza artykuł, w którym się żali na nieczynność floty czarnomorskiej i na słabe skutki, jakie odniosła flota baltycka. Twierdzi, że flota sprzymierzona nic takiego niezdziałała pod Sweaborgiem, czegoby niebyli dokonali Nelson i Collingwood daleko mniejszemi siłami. Przypomina bombardowanie Algieru, które daleko więcej wyrządziło szkody, aniżeli bombardowanie Sweaborga i gani admiralicyę, że niezaopatrzyła floty baltyckiej w dostateczną ilość moździerzy. — Słowem, *Times* jest tego zdania, że ta wielka siła morska nieodpowiedziała oczekiwaniom, lubo kosztowała tylko w tym jednym roku 20 milionów funtów szterlingów.

— Sir Józef Paxton otrzymał od rządu polecenie utworzyć drugi korpus robotników w liczbie 1000 ludzi przeznaczony także do Krymu. Korpus ten ma się składać z rękodzielników i najemników, którzy mają być użyci przy budowie i naprawie barak, zakładaniu gościńców itd. Uda się z nimi ich własny kapelan i kilku lekarzy.

— Agitacya za reformą administracyjną nie pozostała bez skutku i admiralicya, która się jej najwięcej sprzeciwiała, zaczyna już ulegać. Dotychczas rozdzielała admiralicya roboty w warsztatach (w Chatham, Portsmouth i tam dalej), a mianowicie według rozmaitych względów, między któremi ten był najważniejszy, że przyjmowani cieśli mogli mieć głos przy wyborach do parlamentu i dysponować jeszcze kilką innemi głosami. Teraz rozporządzono, ażeby nadzorca każdego warsztatu rozdzielał pracę na swoją odpowiedzialność i przypuszczał tylko zdolnych robotników. Dodano pojedyncze przepisy, np. że robotnicy przyjęci na próbę na miesiąc mają być często odwiedzani ze strony nadzorcy, a lordowie admiralicyi mają co roku przedsiębrać inspekcyę.

— W liście do kilku dzienników wnosi lord Stanley, syn Earla Derby, członek parlamentu za Lynn Regis, propozycye, ażeby sesyę parlamentu trwająca zwykle siedem miesięcy, przeniesiono w inną porę roku. „Anglia", pisze, „jest, ile mi wiadomo, jedynym krajem w świecie, którego najwięcej ucywilizowani mieszkańce spędzają lato po miastach, a zimę na wsi. Wszystkie inne narody czynią przeciwnie; natura sama i zdrowy rozsadek ludzki nakazują używać przyjemności życia, pobytu na wsi i podróżowanie o tej porze roku, kiedy dnie długie a powietrze ciepłe, kiedy drzewa i kwiaty stoją w całej piękności swojej, a duszna atmosfera ludniejszego miasta jest równie niezdrowa jak nieprzyjemna. Z drugiej zaś strony sprzyjają mrozy, śniegi, złe drogi, długie nocy i krótkie ciemne dnie więcej siedzącemu i towarzyskiemu życiu, popierają zbieranie się przyjaciół i znajomych w pewnem miejscu, dokąd można zdążyć bez trudności i uciechy, których natura już nie nastręcza, sztucznem wynagrodzić użyciem. Dzień spędzony w Londynie w klubach i komitetach, na debatach i w salonach (mówię tu jako członek parlamentu) da się równie dobrze użyć w listopadzie jak w lipcu. Ale nikt, prócz namiętnych myśliwych, nie może porównać przyjemności życia wiejskiego w styczniu z przyjemnościami pobytu na wsi w czerwcu. Objąłem ten przedmiot głównie jako kwestyę dogodności spółeczesnej, ale można się nań zapatrywać także z innego stanowiska. Większa część intryg i nadużyć wydarza się w ostatnich 4 do 6 tygodni sesyi, gdy upał, znużenie i powaby naszego krótkiego lata wydalają z Londynu członków parlamentu, z wyjątkiem 70 do 80 złożonych w większej części z urzędników. Że tak być niepowinno, nie podlega wątpliwości i każdy to przyzna. Nie chcę twierdzić, że niedogodność ta da się zupełnie usunąć; bo gorliwość ludzka ostygnie w każdej porze roku przy mozolnej i nieustannej pracy; ale parlament byłby daleko liczniej odwiedzany, powody nieuczęszczania byłyby daleko wątlejsze, a sprawy załatwianoby przeto lepiej, gdyby każdy członek parlamentu był pewnym, że w połowie czerwca będzie uwolniony od pracy".

Francya.

(Poczta Paryska: Zwołanie rady okręgowej. – Sesya rady jeneralnej zbiera się. — Przygotowania dla Króla Sardyńskiego. — Abd-el-Kader oczekiwany. — Kopalnie złota i srebra w Algieryi. — Aresztacye w Angers. — Zebranie kawaleryi pod St. Omer. — Canrobert wyjechał na radę jeneralną. — Mowa w akademii z pochwałami dla armii. — Popiersia Napoleona I. po trybunałach. — Nowe koleje.)

Paryż, 31. sierpnia. Na mocy dekretu cesarskiego zwołane są rady okręgowe, z wyjątkiem rad departamentu Sekwany, dnia 25. września. Sesya trwać będzie pięć dni.

— Hrabia Morny, prezydent Ciała prawodawczego i p. Rouher, minister rolnictwa, handlu i robót publicznych, spodziewani byli dnia 29. wieczór w Chermont-Ferrand, gdzie się rozpoczyna sesya rady jeneralnej. Pan Parieu, wice-prezydent rady stanu przybył dnia 28. do tego miasta.

— Dla Króla Sardyńskiego, który w czasie łowów ma przybyć w odwiedziny do Cesarza, przygotowano mieszkanie w zamku Compiegne. Wiadomo, że Król Sardynii jeszcze nosi żałobę.

— Abd-el-Kader, którego przybycie do Paryża już dawno jest zapowiedziane, spodziewany jest jutro dnia 1. września w Marsylii.

— Z Algieryi donoszą, że w kopalniach ołowiu pod Kef-un-Tebul na granicy tunetańskiej odkryto obfite pokłady srebra, a nawet złota. Sztabę srebra ważącą 55.000 franków i sztabę złota w wartości 12.000 franków mają przysłać ztamtąd na wystawę do Paryża.

— W Angers aresztowano znowu kilka osób. Sąd tamtejszy zajmuje się gorliwie instrukcyą procesu. Przywódzcy rozruchu są aresztowani.

— Z St. Omer donoszą, że dwie dywizye kawaleryi mają się zebrać między wspomnionem miastem i Montreuil. — Jenerał Canrobert opuścił dzisiaj zrana Paryż, by wziąć udział w pracach rady jeneralnej departamentu Lot et Garonne, której jest członkiem. — Książę Noailles miał na dzisiejszem rocznem posiedzeniu akademii umiejętności mowę pochwalną na wojska w Oryencie, przyjętą z jednomyślnem zapałem ze strony ciała uczonego. — Senat, ciało prawodawcze, trybunały sądowe biura, prefektury itd. otrzymają biusty Napoleona I., by je poustawiać w swych salach. Cesarz wydał odnośne rozporządzenie w dzień uroczystości Napoleona. — Kolej centralna zawarła ugodę z koleją południową względem budowy pyrenejskiej sieci kolei żelaznych.

Szwajcarya.

(Mord w Tesynie.)

W Tessynie zamordował przełożonego gminy Carlo Irio poprzednik jego Fidel Rossi.

Niemce.

(Zwinięcie różnych oddziałów wojsk w Prusach. — Wpływ na handel z zakazu wywożenia żelaziwa z Anglii. — Zaprowadzenie patrolów polowych w Wrocławskim. — Konfiskuta broni przekradanej potwierdzona.)

Berlin, 29go sierpnia. Jak donosi *Neue Pr. Ztg.*, nastąpi w drugiej połowie przyszłego miesięca zwinięcie piechoty korpusu gwardyi, tudzież strzelców i oddziału pionierów, a zwinięcie rezerw piechoty liniowej włącznie z strzelcami i pionierami, zaraz po skończeniu popisów jesiennych różnych korpusów armii.

— Z **Berlina** piszą do dziennika *Schles. Zeitung:* „Wydany w Anglii zakaz wywozu pewnych gatunków żelaziwa dotknie głównie w skutkach swych państwa niemieckie należące do związku

celnego, a w tutejszem gronie handlowo-politycznem uważają zakaz ten za środek przedewszystkiem polityczny, którym chciano-by utrudnić handel pośredni państw neutralnych w inny sposób, niż dowolnem zastosowaniem wydanych rozporządzeń w tej mierze. Cena żelaziwa zakazem tym objętego poszła-by niezmiernie wysoko, gdyby Rosya chciała je sprowadzać lądem z którego-kolwiek portu pruskiego. Wiadomo jednak w Anglii z wszelką pewnością, że Prussy i państwa do związku celnego należące przestrzegały potąd bardzo ściśle zakazu co do wywozu i przewozu materyału wojennego do Rosyi, a niedawno skonfiskowano istotnie rewolwery przeznaczone dla Rosyi i w wantuchach bawełny ukryte. Wartość tej broni zabranej podają znawcy na 100.000 talarów; dostawą zaś jej do Rosyi zajmował się pewien *kupiec angielski* osiadły w Antwerpii. Wypadek ten dowodzi, że Anglia chcąc zapabiedz zupełnie wywozowi krajowych swych wyrobów do Rosyi, nie powinna poprzestawać w ogóle na samym tylko zakazie wywozu żelaziwa."

— Kradzież polna w wrocławskim obwodzie wzmaga się w „sposób zatrważający," tak dalece, że zwyczajna straż nie jest w stanie należycie dopilnować pola. Z urzędu zatem polecono wiejskim gminom zaprowadzić patrole polowe.

Akwisgran, 24go sierpnia. Dyrekcya podatków potwierdziła konfiskatę broni przekradanej do Rosyi, i wkrótce będzie wytoczone dalsze przeprowadzenie procesu, jeżeli expedyenci nie udadzą się w wyznaczonem terminie do sądu apelacyjnego.

Dania.

(Nota rządu duńskiego na wymówienie traktatu z Ameryką względem cła na Zundzie.)

Nota rządu duńskiego z 17. kwietnia r. b. doręczona p. Bedinger, ministeryalnemu rezydentowi amerykańskich Stanów zjednoczonych w Kopenhadze, i wydana w odpowiedź na wymówienie traktatu względem cła na Zundzie brzmi w te słowa:

„Zgodnie z życzeniem mam zaszczyt uwiadomić pana, że dnia 14. b. m. otrzymałem pismo Jego tej treści, jako prezydent Stanów zjednoczonych wymówił traktat przyjaźni, handlu i żeglugi, zawarty dnia 26. kwietnia 1826 między Danią i Stanami zjednoczonemi na przeciąg czasu lat dziesięciu i 12 miesięcy po nastąpionem wypowiedzeniu. — Podzielam szczerze ubolewanie pana nad ustaniem traktatu, który przez tak długi czas przesłużał interesom tak mieszkańców państw zjednoczonych, jak niemniej i poddanych Najdostojniejszego Króla mojego i Pana. Muszę jednak panu przy tem oświadczyć, że rząd mój nie może dokładnie wyrozumieć stosunków zachodzących według zdania rządu amerykańskiego między zniesieniem cła na Zundzie i traktatem wspomnionym, którym wprawdzie uregulowano taryfę cła mającego się pobierać od okrętów amerykańskich, lecz od którego nie zawisło bynajmniej ani istnienie tego prawa, ani sam tytuł jego. A że rząd Stanów zjednoczonych zrobił początek wymówieniem traktatu, przeto rząd Najdostojniejszego Króla mojego i Pana jest tej otuchy, że mu przedłożone będą propozycye względem nowego zawarcia traktatu, na mocy którego zdołano-by utrzymać i nadal dawniejsze stosunki handlowe, jakie między obu narodami potąd ze wspólną pomyślnością istniały.

Jakoż tym tylko sposobem zdołano-by zapobiedz równie smutnej jak i nieuchronnej konieczności, jaka-by ze stanowczego zerwania traktatu dotychczasowego wyniknęła, iżby z okrętami Stanów zjednoczonych mijającemi Zund i Belty musiano obchodzić się tak jak z okrętami nieuwzględnionych narodów. — Z wyrazem i t. d.

Scheel."

Serbia.

(Ministeryum nowe mianowane.)

Panujący książe Serbii mianował nowe ministerym, a mianowicie: Ministrem spraw zewnętrznych i predstawnikiem książęcym, zięcia swego p. *Nikolajowicza*, dotychczasowego ajenta serbskiego przy wys. porcie w Konstantynopolu; ministrem spraw wewnętrznych dotychczasowego zastępcę w ministeryum finansów p. Atzikę *Nenadowicza*, wuja swego; ministrem finansów pana *Majstorowicza*, dotychczasowego pomocnika ministra spraw wewnętrznych; ministrem sprawiedliwości i wyzań dotychczasowego pomocnika tego ministeryum pana *Cernobaracza*.

Turcya.

(Obchód urodzin Cesarza Austryackiego w Smyrnie. — Posiłki tunetańskie.)

Smyrna, 21. sierpnia. Dnia 18. obchodzono tu uroczystość urodzin Jego c. k. Mości.

— Z Konsantynopola z dnia 20. z. m. donosi *Gazeta Tryestyńska*: „Nowy Bey Tunetu zapłacił 2 miliony piastrów na koszta wojenne i odda jeszcze 4000 piechoty do dyspozycyi Porty. Pomoc ta nie bardzo jest znaczna, gdyż wojsko to okazało się słabem, przeszło połowa dawniej wysłanego uległa trudom marszu.

Z teatru wojny.

Doniesienia z morza baltyckiego.

(Depesza telegraficzna. — Przejazd okrętów na Baltyku. — Okręt z jeńcami rosyjskiemi. — Okręt wojenny pruski. — Admiralski francuski.)

Gdańsk, 1. września Francuska korweta odpłynęła z Nargen dnia 29. z. m. i przybyła tu zaopatrzyć się w węgle i zasięgnąć nowe instrukcye z Paryża. Zresztą nic nowego.

Kiel. 29go sierpnia. Niedawno przybyła do naszego portu druga francuska korweta parowa z 200 jeńcami rosyjskiemi dla wymiany, a dnia 24. wieczór pruska fregata parowa „Thetis," pierwszy pruski okręt wojenny widziany w porcie tutejszym. — Francuska korweta „Marne" z jeńcami rosyjskiemi opuściła dnia 25. sierpnia zrana nasz port, a dnia 27. b. m. popłynęła za nią „Thetis." Dzisiaj o godzinie 8. zrana przybył angielski okręt liniowy, a o $1^1/_2$ godzinie francuski „Austerlitz" od floty baltyckiej. Bandera admiralska nie była zatknięta na ostatnim okręcie, przeto nie można tego uważać za początek powrotu flot sprzymierzonych z morza baltyckiego, gdyż równocześnie przybyły tu obydwie nowe łodzie kanonierskie „Bombarde" i „Redoute" z Francyi, by się zaopatrzyć w węgle i udać się w dalszą drogę na wody rosyjskie.

Doniesienia z-nad czarnego morza.

(Stan rzeczy obecny. — Sadzenie bateryi pod Sebastopolem niebespieczne. — Achmet Basza do Eupatoryi, Omer Basza do Batumu. — Czynności pod Karsem i Erzerum. — Kercz i Jenikale wyludniają się. — Szczegóły straty łodzi kanonierskiej „Jasper.")

Milit. Ztg. donosi według listu z Kadikoi z dnia 16. sierpnia, że Francuzi rozpoczęli znowu swe roboty oblężnicze po prawem skrzydle pod bateryami Lavaranda. Francuzi wznieśli dotychczas szańce na 85 kilometrów (17 mil) długości naokoło południowej części twierdzy morskiej, a mianowicie na ziemi bardzo niestosownej i po większej części skalistej. Służba w okopach jest dla wojska tem uciążliwszą, że straż stojąc w błocie i wodzie narażona zostaje na wszelką niewygodę i na straszny ogień Rosyan. Wzniesione tam już 85 bateryi francuskich w rozmiarze bardzo wielkim. Przy budowie bateryi nr. 22 uzbrojonej w trzy tylko działa poległo 856 żołnierzy od kul nieprzyjacielskich.

— W Warnie zbiera się 26 batalionów piechoty, które z Abdi Basza mają odpłynąć do Małej Azyi. Achmet Basza udał się do Eupatoryi, by tę pozycye oddać angielskiej legii cudzoziemskiej i odpłynąć z całą turecką siłą zbrojną do Azyi. Omer Basza uda się z swym sztabem jeneralnym do Batum, a jenerał Vivian do Eupatoryi. Na azyatyckiej widowni boju zbiera się przeto turecka główna siła dla ocalenia zagrożonego ze strony Rosyi państwa. Turcya europejska z wszystkiemi ważnemi pozycyami morskiemi znajduje się w ręku sprzymierzonych.

— Doniesienia o pochodzie korpusu rosyjskiego z Erywanu gościńcem z Bajazetu do Erzerum w sile 14.000 ludzi potwierdza się, równie jak i ta wiadomość, że jenerał Murawiew ruszył z główną siłą armii z Karsu w doliny Arasu, by się połączyć z korpusem Erywańskim. Do Ardaganu wysłano brygadę, a w Achalcyku znajduje się główna kwatera jenerała-lieutnanta księcia Bebutowa z korpusem rezerwy. Gdy główna siła armii tureckiej ma się zbierać w Batum, przeto zdaje się, że Omer Basza będzie działać przeciw temu rosyjskiemu korpusowi rezerwowemu, bo chociaż Kars cierpi najdotkliwszy niedostatek żywności, a Erzerum zajęty tylko przez nieregularne wojska, Omer Basza jednak nie wierzy w bliski upadek tych dwóch warownych punktów i zwraca swą uwagę na pozycyę rezerwy rosyjskiej nad Durem, w nadziei, że zmusi tem poruszaniem Murawiewa do odwrotu do Gumri.

— Do Symferpolu przybyło mnóstwo zbiegów z Kerczu i Jenikale. Zdaje się, że tymczasem zaniechano odzyskania tych miast obydwóch. Według listu komendanta Kerczu i Jenikale, zniesiono w tych miastach wszystkie władze, większa część mieszkańców zbiegła w głąb kraju, przeto wszelka korespondencya ma być zaniechana aż do odzyskania tego miasta, zkąd też nie można mieć żadnych doniesień, gdyż archywa władz tamtejszych spłonęły.

— Dziennik *Express* pisze, że strata łódki kanonierskiej „Jasper" jest bazdzo dotkliwą dla eskadry oryentalnej; działa tej łodzi dowiodły niedawno, że mogą dosiągnąć odległości, na którą inne okręta floty, jako „Miranda" i Terible" nawet się zbliżyć nie mogły. Ostatniemi czasy użyto tej łodzi na Taganrog, a ostatni jej strzał padł na mury klasztoru, w którym prawowierni właśnie zebrani byli na nabożeństwie. Rosyanie robią uwagę nad tem zdarzeniem. Łódź płynąc do eskadry wpadła o 100 miar od brzegu na mieliznę. Morze było w odlewie a łódź pozostała nieruchoma na mieliźnie. W tym położeniu wystawiona była na ogień karabinowy hufca kozaków dońskich, których zwabiło jej zbliżenie się. Załoga uznając niemożność bronienia, opuściła łódź, poczem kozacy ją zapalili. Hetman tych kozaków pokazuje banderę, którą, jak zapewnia, wziął z łodzi „Jasper."

Doniesienia z ostatniej poczty.

Paryż, 1go września. Minister spraw zagranicznych hrabia Walewski zrobił wizytę Mehemet Beyowi, nowemu ambasadorowi Porty zaraz po złożeniu listów wierzytelnych. Mehemet Bey oddał zaraz wizytę.

Czwarta dywizya armii wschodniej stojąca w Metz ma niezwłocznie zająć miejsce pierwszej dywizyi armii Lugduńskiej, której cztery pułki odpłynęły do Oryentu.

Marsylia, 1. września. Abdel-Kader przybył na pokładzie okrętu „Thabor." Dziś jeszcze ma odjechać do Paryża.

Wiadomości z **Konstantynopola**, które przywiózł okręt „Thabor" są z dnia 23. sierpnia. Donoszą, że przesilenie ministeryalne, grożące od dawna w stolicy tureckiej, nakoniec wyszło na jaw i jak się zdaje na korzyść Mehemet-Alego, który ma być mianowany ministrem marynarki. Vely Basza ma objąć ministeryum handlu.

Londyn, 1. września. *Times* donosi, że każdej środy zbiera się w Londynie komitet ministeryalny na narady nad środkami tyczącemi się wojny. *Times* oddaje cześć czynności gabinetu i chwali gorliwość ministrów w czasie feryi parlamentarnych.

Dzisiejszą pocztą nieotrzymaliśmy dzienników wiédeńskich.

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe lwowskie.)

Lwów, 5. września. Dziś płacono na naszym targu za korzec pszenicy 40r.45k.; żyta 22r.30k.; hreczki 21r.35k.; kartofli 9r.30k.; — cetnar siana sprzedawano po 2r.$47^{1}/_{2}$k.; okłotów po 2r $37^{1}/_{2}$k.; — sąg drzewa bukowego kosztował 41r.15k. wal. wied. Ceny drobiazgowej sprzedaży bez odmiany.

Kurs lwowski.

Dnia 5. września.		gotówką złr	gotówką kr.	towarem złr.	towarem kr.
Dukat holenderski	mon. konw.	5	24	5	27
Dukat cesarski	„ „	5	29	5	32
Półimperyal zł. rosyjski	„ „	9	21	9	24
Rubel śrebrny rosyjski	„ „	1	$47^{1}/_{2}$	1	$48^{1}/_{2}$
Talar pruski	„ „	1	44	1	46
Polski kurant i pięciozłotówka . .	„ „	1	18	1	19
Galicyj. listy zastawne za 100 zr.	bez kuponów	91	36	92	—
Galicyjskie Obligacye indem. . .	bez kuponów	70	36	71	5
5% Pożyczka narodowa . . .	bez kuponów	80	45	81	20

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 5. września 1855.		złr.	kr.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po	m. k.	91	48
„ przedał „ „ 100 po	„ „	—	—
„ dawał „ „ za 100	„ „	—	—
„ żądał „ „ za 100	„ „	92	18

Wiédeński kurs papierów.

Dnia 1. września.				w przecięciu
Obligacye długu państwa . . .	5%	za sto	$76^{3}/_{16}$ 76	$76^{1}/_{8}$
detto pożyczki narod. . .	5%	„	$81^{5}/_{16}$ $^{3}/_{8}$ $^{1}/_{8}$	$81^{3}/_{8}$
detto z r. 1851 serya B. . .	5%	„	—	—
detto z r. 1853 z wypłatą .	5%	„	—	—
Obligacye długu państwa	$4^{1}/_{2}$%	„	—	—
detto detto	4%	„	—	—
detto z r. 1850 z wypłatą .	4%	„	—	—
detto detto detto .	3%	„	—	—
detto detto	$2^{1}/_{2}$%	„	—	—
Pożyczka z losami z r. 1834 . .		„	—	—
detto detto z r. 1839 . .		„	—	—
detto detto z r. 1854 .		„	$99^{5}/_{8}$	$99^{5}/_{8}$
Obl. wiéd. miejskiego banku	$2^{1}/_{2}$%		—	—
Obl. lomb. wen. pożyczki z r. 1850 . .	5%		—	—
Obl. indemn. Niż. Austr.	5%		—	—
detto krajów koron.	5%		$70^{1}/_{2}$ $^{7}/_{8}$	$70^{3}/_{4}$
Akcye bankowe			975	975
Akcye n. a. Tow. eskp. na 500 złr. . .			—	—
Akcye kolei żel. Ces. Ferdynanda na 1000 złr.			$2062^{1}/_{2}$ $2067^{1}/_{2}$	2065
Akcye kolei żel. Glognickiej na 500 złr.			—	—
Akcye kolei żel. Edynburskiej na 200 złr. . . .			—	—
Akcye kolei Budzińsko-Lincko-Gmundzkiej na 250 złr.			—	—
Akcye Dunajskiej żeglugi parowej na 500 złr. . . .			556	556
Akcye austr. Lloyda w Tryeście na 500 złr.			485	485
Galicyjski listy zastawne po 4% na 100 złr.			—	—
Renty Como			—	—

Wiédeński kurs wekslów.

Dnia 1. września.		w przecięciu
Amsterdam za 100 holl. złotych	—	— 2 m.
Augsburg za 100 złr. kur.	$116^{5}/_{8}$ $^{3}/_{4}$ 117	$116^{3}/_{4}$uso.
Frankfurt n. M. za 120 fl. na stopę $24^{1}/_{2}$ fl.	$115^{3}/_{4}$ $^{7}/_{8}$ 116 $^{1}/_{4}$	116 3 m.
Genua za 300 lire nowe Piemont.	—	— 2 m.
Hamburg za 100 Mark. Bank.	$84^{1}/_{2}$ $^{3}/_{4}$ 85	$84^{3}/_{4}$ 2 m
Lipsk za 100 talarów	—	— 2 m.
Liwurna za 300 lire toskań.	114 114 l.	114 2 m.
Londyn za 1 funt sztrl	11 - $14^{1}/_{2}$ 15 16	11 15 2 m.
Lyon za 300 franków		— 2 m.
Medyolan za 300 lire austr.	$115^{5}/_{8}$ $^{3}/_{4}$ $^{3}/_{4}$ l.	$115^{3}/_{4}$ 2 m.
Marsylia za 300 franków	$135^{1}/_{4}$ $^{1}/_{8}$	$135^{3}/_{8}$ 2 m.
Paryż za 300 franków	$135^{3}/_{8}$ $^{1}/_{2}$ $^{3}/_{4}$	$135^{5}/_{8}$ 2 m.
Bukareszt za 1 złoty Para	—	— 31 T. S.
Konstantynopol za 1 złoty Para	—	— T. S.
Cesarskie dukaty	—	— Agio.
Dukaty al marco	—	— Agio.

Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 5 września.

Obligacye długu państwa 5% $76^{3}/_{8}$; $4^{1}/_{2}$% —; 4% —; 4% z r. 1850 — 3% —; $2^{1}/_{2}$% — losowane obligacye 5% —; Losy z r. 1834 za 1000 złr. —; z. r. 1839 $119^{1}/_{2}$. Wiéd. miejsko bank. —. Wegiers. obl. kamery nadw. —; Akcye bank. 978. Akcye kolei półn. $2062^{1}/_{2}$ Glognickiej kolei żelaznej. —. Odenburgskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 546. Lloyd —. Galic. l. z. w Wiédniu —. Akcye niż.-austr. Towarzystwa eskomptowego a 500 złr. — złr.

Amsterdam l. 2. m. $95^{1}/_{8}$. Augsburg $116^{1}/_{4}$ l. 3. m. Genua — l. 2. m. Frankfurt 115. l. 2. m. Hamburg $83^{3}/_{4}$ l. 2. m. Liwurno —. l. 2. m. Londyn 11.9. l. m. Medyolan $114^{1}/_{4}$. Marsylia $133^{3}/_{4}$. Paryż $133^{3}/_{4}$. Bukareszt —. Konstantynopol —. Smyrna —; Agio duk. ces. —. Pożyczka z roku 1851 5% lit. A. —. lit. B. —. Lomb. - ; 5% niż. austr. obl. indemn —; innych krajów koron. —; renty Como —; Pożyczka z roku 1854 $98^{1}/_{4}$. Pożyczka narodowa $80^{13}/_{16}$ C k. austr. akcye skarb. kolei żelaz. po 500 fr. 348 fr.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 5. września.

Hr. Łoś Tadeusz, z Narola. — Br. Bruchmann Ludwik, z Terszakowa. — PP. Babecki Kajetan, z Byszowa. — Szczepański Władysław, z Wiszniowczyka. — Korytowski Karol, z Podhajczyk. — Stabkowski Leon, Dr. praw, z Drohobycza. — Waszkiewicz Teod., z Biłki. — Wojna Ignacy, z Pitrycz. — Haberles Franc., Dr. praw, z Krakowa. — Kabath Maurycy, adwokat kraj., z Roczyna. — Kosowicz Wład., z Horożanki. — Osmólski Wład., z Kuliczkowa. — Łucki Adam, z Sarn. — Wiszniewski Franc., z Krakowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 5. września.

Br. Hartisch, c. k. prezydent sądu kraj., do Krakowa. — PP. Nahujowski Ant., do Czernicy. — Jankowski Ludwik, do Bozykowa. — Waszkiewicz Teodor, Dr. praw, do Biłki. — Czaprański Konstanty, do Sulimowa. — Ebeling Franciszek, c. k. major, do Krakowa. — Schöneher August, c. k. kapitan, do Krakowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 4. września.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god. zrana	328.09	+ 11.7°	81.3	wschodni sł.	pochmurno
2 god. pop.	327 49	+ 20.6°	58 8	połud.-wscb. m.	„
10 god. wie.	326 60	+ 14.3°	68 0	południowy sł.	pogoda

Dnia 5. września 1855 roku wyciągnięto w c. k. urzędzie loteryjnym Lwowskim następujace pięć liczb:

6. 29. 79. 69. 14.

Przyszłe ciągnienia nastąpią dnia 15. i 26. września 1855 roku.

K R O N I K A.

(Stan cholery we Lwowie.)

Na dniu 4. września zasłabło 10 a umarło 6 osób. W ciągu całej zarazy zachorowało 5556, a umarło 2815 osób.

Bawiącemu obecnie w Wiédniu pensyonowanemu ministrowi serbskiemu Stefanowi Radziewiczowi nadano przywilej na lat 10 na wynalezione papierowej cygarety właściwej konstrukcyi.

— Królowy Wikteryi odwiedziny w Notre-Dame dnia 21. sierpnia r. b. opisuje „Constitutionnel" jak następuje: Lud zebrał się tłumnie w tej części miasta; robotnicy poopuszczali warsztaty i witali głośnemi okrzykami król. gości. Na wschodach „hotelu Dieu" stały siostry szpitalne w białych sukniach zakonnych ś. Augustyna. Wzruszający był widok tych pobożnych siostr, które opuściły na chwilę chorych, by powitać Królowę sprzymierzonego ludu. Mimowolnie nasuwała się widzom myśl o ich godnych towarzyszkach, które w Krymie pielęgnują ofiary walki, gdzie sztandary Francyi i Anglii tak są połączone, jak teraz ich monarchowie w Paryżu. Arcybiskup, jego koadjutor i wielka kapituła oczekiwali przybycia dostojnych gości u wielkiej bramy kościoła w sutanach i płaszczach. Arcybiskup powitawszy Cesarza i Królowę zwrócił się do Królowej mówiąc, że ma sobie za szczęście przyjmować Ją w kościele swoim; kler jego i on sam proszą Boga o błogosławieństwo dla Niej i o utrzymanie przymierza, które już tyle dobrego zdziałało i może więcej jeszcze ma zdziałać. Potem oglądnęli Jch ces. król. MM. wnętrze kościoła, tudzież skarbiec, w którym przechowane są święte relikwie i ornamenta bazyliki. Arcybiskup i cała kapituła odprowadzili potem Jch MM. do powozu. — Cesarzowa Eugenia, o której w tych rozmaitych odwiedzinach nie ma wzmianki, nie opuszcza St. Cloud ze względu na swe zdrowie. — Królowa Anglii była i wczoraj bardzo skromnie ubrana; damy dworu zaś miały bogatszą toaletę.

Ogrom bateryj pływającej „Devastation."

— Pływającą bateryą „Devastation" dowodzi kapitan fregaty Montaignac de Chauvrence. Jest to potwór maszyny wojennej. Załoga jej składa się z 200 ludzi i tyluż marynarzy, uzbrojona jest w 16. 50funtowych dział, i ma amunicyi po 500 nabojów na każde działo, to jest po 400 granatów i po 100 bomb. Doniosłość mają ogromną (przeszło milę), a w ładunek wchodzi $8^{1}/_{3}$ kilogramów prochu. Każde działo waży bez lawety po $93^{1}/_{3}$ cetnara, więc wszystkie 16. ważą razem 1493 cetnarów czyli 5493 cetnarów z amunicyą. Okręt „Albatros" prowadzi tę bateryę „Devastation" na linie holowniczej na czarne morze, i przejął na siebie część amunicyi i dział tej ogromnej maszyny wojennej, by ulżyć je ładunku.

— W redakcyi Gazety Lwowskiej otwarta jest subskrypcya na Zakład roboczy i zaopatrzenia.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.* *Z c. k. galic. drukarni rządowej.*